

ET SEKTÖRÜ RAPORU

MART 2024

HOPA

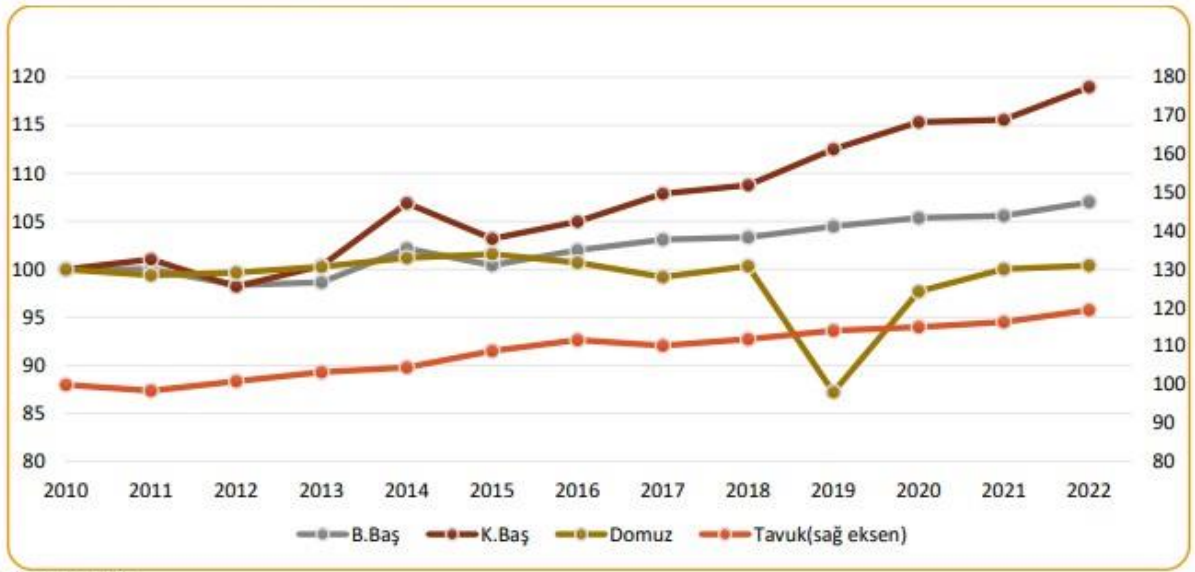
ET VE ET ÜRÜNLERİ

DÜNYADA ET SEKTÖRÜ

1.1 Hayvan Varlığı

Dünya hayvan varlığının değişimini değerlendirmek üzere 2010 yılı baz alınarak hesaplanan endekse göre, son iki yıllık dönemde küçükbaş varlığında büyük değişimler gözlenmiş olup büyükbaş ve tavuk varlığında yükselişlerin sınırlı kaldığı görülmektedir. 2010-2022 döneminde; tavuk ve küçükbaş varlığında %19, büyükbaş varlığında %7, domuz varlığında ise %0,4 artış görülmektedir.

Grafik 1: Dünya Hayvan Varlığı Endeksi

Kaynak: FAO

Dünya sığır varlığı 2022 yılında, geçen yıla göre %1,4 artarak 1 milyar 551 milyon başa yükselmiştir.

Manda varlığı %0,5 artışla 205 milyon başa, koyun varlığı %2,8 artışla 1 milyar 321 milyon başa, keçi varlığı %3,1 artışla 1 milyar 145 milyon başa ulaşmıştır. Domuz varlığı ise %0,4 artarak 979 milyon baş olmuştur (Tablo 1).

İncelenen son dönemde artan yem ve enerji fiyatları gıda güvenliği ve çevre düzenlemeleriyle hayvan varlığındaki artışlar sınırlı kalmıştır. Dünya hayvan varlığı son 5 yıl incelendiğinde ise artan nüfus ve gelir düzeyine bağlı olarak artmaya devam etmiştir. Ayrıca Grafik 1’de domuz varlığında görülen 2018-2019 yıllarındaki sert düşüş Asya kıtasında yayılmaya başlayan domuz gribi salgınından kaynaklanmaktadır.

Tablo 1: Dünya Hayvan Varlığı

(Milyon Baş)		2018	2019	2020	2021	2022	2018-2022 Değişim %
Dünya	Tavuk	24.879	25.368	25.563	25.856	26.562	7,5
	Yıllık % değişim	1,6	2	0,8	1,1	2,7	
	Bufalo-Manda	207	204	203	204	205	-1,0
	Yıllık % değişim	3,0	-1,4	-0,5	0,5	0,5	
	Keçi	1.046	1.094	1.128	1.111	1.145	10,6
	Yıllık % değişim	1,2	4,6	3,1	-1,5	3,1	
	Domuz	978	850	953	975	979	0,1
	Yıllık % değişim	1,1	-13,1	12,1	2,3	0,4	
	Sığır	1.490	1.511	1.526	1.529	1.551	4,3
	Yıllık % değişim	-0,1	1,4	1,	0,2	1,4	
	Koyun	1.209	1.239	1.263	1.285	1.321	10,1
	Yıllık % değişim	0,6	2,5	1,9	1,7	2,8	

Kaynak: FAO

1.2 Et Üretimi

Brezilya, Çin, Pakistan, Avustralya ve Vietnam'da beklenen üretim artışlarının Avrupa Birliği, ABD, İngiltere, Arjantin ve Kanada'daki beklenen daralmaları fazlasıyla telafi etmesi nedeniyle küresel et üretimi 2022'ye göre marjinal bir artışla (%0,8) 2023'te 365 milyon tona ulaşmıştır.

Brezilya'nın et üretimi artan küresel talep nedeniyle kümes hayvanı eti üretiminde beklenen kazanımları yansıtarak %2,3 artışla 32 milyon tona çıkmıştır. Bunun yanı sıra kesime hazır sığırların yüksek arzı ve düşük buzağı fiyatları ile sığır eti üretimi de artmıştır. Çin'de sıfır COVID-19 politikasının sona ermesiyle artan çiftlik üretkenliği ile otel ve restoran sektörlerinden gelen yüksek talep üzerine et üretimi %0,6 artarak yaklaşık 95 milyon tona yükselmiştir. Domuz Gribi salgınlarındaki son artışa rağmen Çin'in domuz eti üretimi, iyileştirilmiş biyogüvenlik sistemleri, daha iyi çiftlik yönetimi ve istikrarlı yerel fiyatlar sayesinde 2023'te artış göstermiştir.

Pakistan'da artan iç talep ve son yatırımlar, kümes hayvanı ve büyükbaş hayvan eti üretimindeki artışları desteklemiş ve et üretiminin genel olarak artmasına yol açmıştır. Bu arada artan kesim hacimleri ve daha yüksek karkas ağırlığı neticesinde Avustralya'daki büyükbaş ve küçükbaş hayvan eti üretimi artmıştır. Vietnam'da domuz eti üretimi, domuz eti ithalatı ve Domuz Gribi salgınlarını kontrol altına almak için biyogüvenlik sistemlerinin uygulanması nedeniyle yükselişe geçmiştir.

Avrupa Birliği'ndeki et üretimi 2023 yılında art arda ikinci yılda da gerilemiştir. Bunun sebebi Domuz

Gribi salgınları ve yüksek işletme maliyetleri karşısında küçülen işletmelerin domuz varlığına yeterli katkı verememesidir. Yeni Ortak Tarım Politikası (OTP) 2023-2027'nin bir parçası olarak küçük işletmeleri artırma çabaları düşüşü kontrol altına alsada bu yılki düşüşü tersine çevirmek için yetersiz kalmıştır. Negatif çiftlik marjları, üreme sürülerinin daralmasına neden olarak Birleşik Krallık'ta domuz eti üretimini düşürmüştür. Arjantin'in et üretimi, buzağı varlığındaki azalma, yüksek girdi maliyetleri ve kötü mera koşulları etkisiyle daha düşük sığır eti üretimi nedeniyle düşmüştür. Bu arada iş gücü eksikliği ve yüksek işletme maliyetleri, ülkenin genel et üretimini düşürerek domuz eti üretimini sınırlandırmıştır.

Ana kategorilere göre kümes hayvanı ve küçükbaş hayvan etindeki marjinal artış, domuz ve sığır etindeki düşüşe rağmen genel et üretimi artışını sağlamıştır.

Tablo 2: Dünya Et Üretimi

2023 Et Üretim (Milyon Ton)	
Kanatlı	142,5
Domuz	123,1
Büyükbaş	76,0
Küçükbaş	17,0
Diğer	6,6

Kaynak: FAO

1.3 Et Verimi

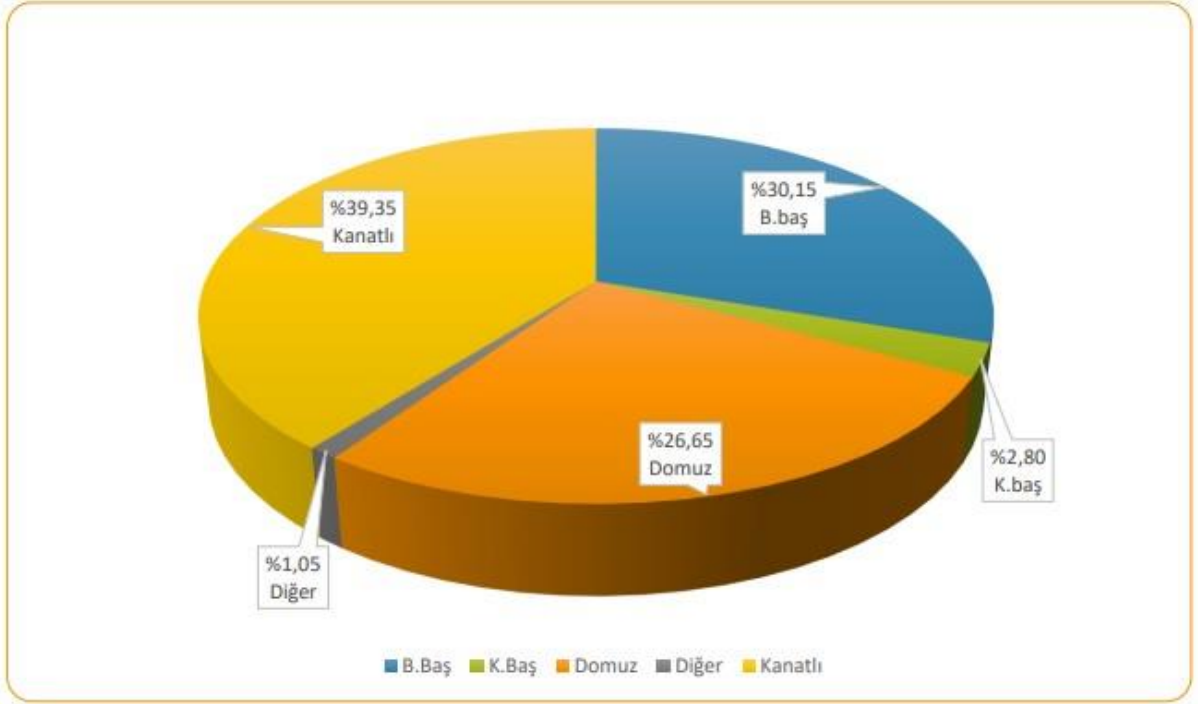
Dünya genelinde ortalama sığır karkas ağırlığı 2021 yılında 224,2 kg iken 2022 yılında %0,2 artarak 224,7 kg olmuştur. Üretilen et kesilen hayvan sayısına oranla daha fazla artmıştır.

Koyun karkas ağırlığı ise 2021 yılında 16,2 kg iken 2022 yılında %0,6 düşerek 16,1 kg olmuştur.

Kesilen hayvan sayısı üretilen ete oranla daha fazla artmıştır.

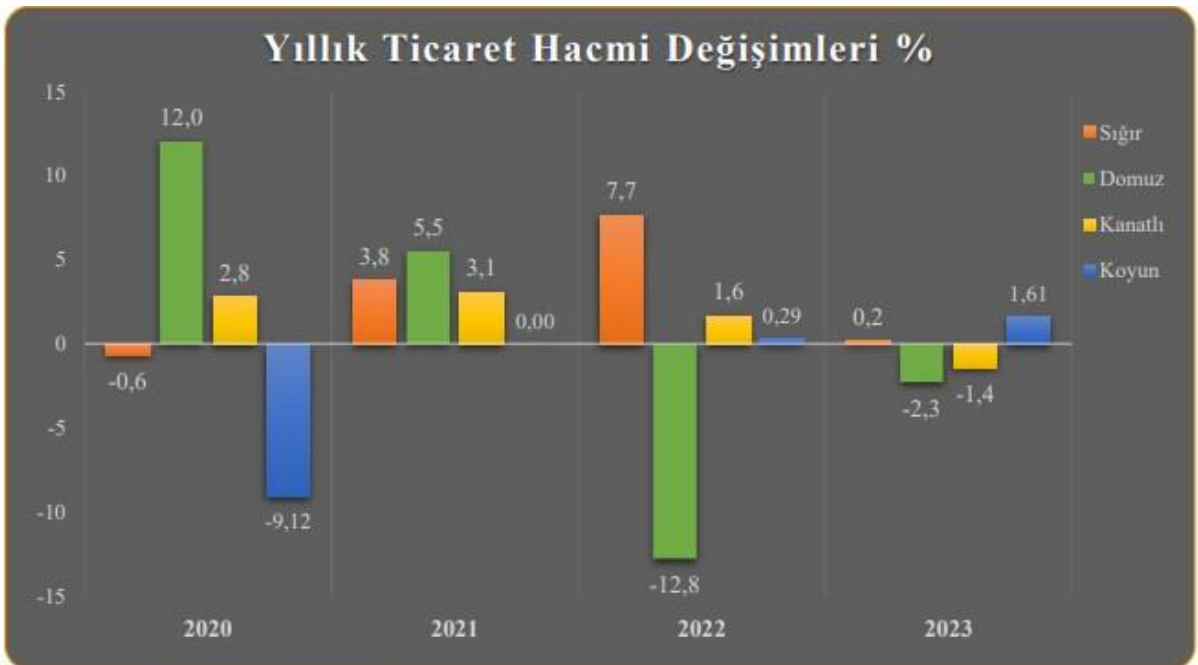
1.4 Et Ticareti

Dünya et ticaret hacmi 2023 yılında geçen yıla göre %0,8 düşerek 41,4 milyon ton olarak Gerçekleşmiştir.

Kaynak: OECD-FAO 2022-2031 Projeksiyonu

Toplam et ticaretinin %39,35'ini (16,3 milyon ton) kanatlı eti oluştururken, domuz eti %26,65 (11,0 milyon ton), büyükbaş eti %30,15 (12,5 milyon ton) ve küçükbaş eti %2,80 (1,1 milyon ton) paya sahip olmuştur.

Kaynak: OECD-FAO 2022-2031 Projeksiyonu

1.5 Et Üretim ve Ticaretinin Değerlendirilmesi

Dünya et üretimi 2023 yılında geçen yıla göre %0,8 artışla 365 milyon ton olarak gerçekleşmiştir (karkas ağırlığı eşdeğeri olarak). Brezilya, Çin, Pakistan, Avustralya ve Vietnam'da beklenen üretim artışlarının AB, ABD, İngiltere, Arjantin ve Kanada'daki beklenen daralmaları fazlasıyla telafi etmesi nedeniyle küresel et üretimi artmıştır. Bunun yanı sıra kesime hazır sığırların yüksek arzı ve daha düşük buzağı fiyatları ile sığır eti üretimi de artmıştır. Çin'de sıfır COVID-19 politikasının sona ermesiyle artan çiftlik üretkenliği ve otel ve restoran sektöründen gelen yüksek talep üzerine et üretimini %0,6 artarak yaklaşık 95 milyon tona çıkacağı tahmin edilmektedir. Domuz Gribi salgınlarındaki son artışa rağmen Çin'in domuz eti üretimi iyileştirilmiş biyogüvenlik sistemleri, daha iyi çiftlik yönetimi ve istikrarlı yerel fiyatlar sayesinde 2023'te biraz artmıştır. 2023 yılında üretilen büyükbaş etinin %16,5'i, küçükbaş etinin %7,1'i, domuz etinin %8,9'u, kanatlı etinin %11,4'ü ve balık etinin %37,4'ü ticarete konu olmuştur.

FAO (Milyon Ton)		2018	2019	2020	2021	2022	2023
Toplam Et	Üretim	338,5	339,0	338,6	355,7	362,4	365,2
	Ticaret	33,7	36,2	41,9	42,0	41,8	41,4
	Ticaret/Üretim %	10,0	10,7	12,4	11,8	11,5	11,3
Büyükbaş Eti	Üretim	71,2	72,1	71,6	72,8	75,8	76,0
	Ticaret	10,5	11,1	11,8	12,1	12,7	12,5
	Ticaret/Üretim %	14,7	15,4	16,5	16,6	16,8	16,5
Küçükbaş Eti	Üretim	15,3	15,1	16,3	16,3	16,7	17,0
	Ticaret	1,0	1,03	1,10	1,10	1,10	1,20
	Ticaret/Üretim %	6,8	6,8	6,7	6,7	6,6	7,1
Domuz Eti	Üretim	120,7	110,5	109,7	122,4	122,3	123,1
	Ticaret	8,4	9,4	12,9	12,7	11,5	11,0
	Ticaret/Üretim %	6,9	8,5	11,8	10,4	9,4	8,9
Kanatlı Eti	Üretim	124,6	130,5	133,9	137,9	141,0	142,5
	Ticaret	13,5	14,1	15,5	16,3	16,2	16,3
	Ticaret/Üretim %	10,8	10,8	11,6	11,8	11,5	11,4
Balık Eti	Üretim	178,5	175,9	174,6	178,1	184,3	185,4
	Ticaret	66,9	66,0	63,3	65,6	67,9	65,0
	Ticaret/Üretim %	37,5	37,5	36,3	36,8	37,4	37,4

Kaynak: FAO

Not: Balık Eti İçin Veriler canlı ağırlık eşdeğeridir.

1.7 Et Tüketimi

OECD-FAO verilerine göre 2023 yılında dünya kişi başı ortalama et tüketim miktarı 28,5 kg/kişidir.

Listeye dâhil edilmemiş olsa da sığır eti tüketiminde Uruguay 44,4 kg/kişi ile açık ara lider konumda bulunmakta, ardından diğer bir Latin Amerika ülkesi olan Arjantin takip etmektedir.

Domuz eti tüketiminde Vietnam, AB ve Güney Kore başı çekmektedir. Yıllık kişi bazında en çok kanatlı etini 42,5 kg ile İsrail tüketmektedir.

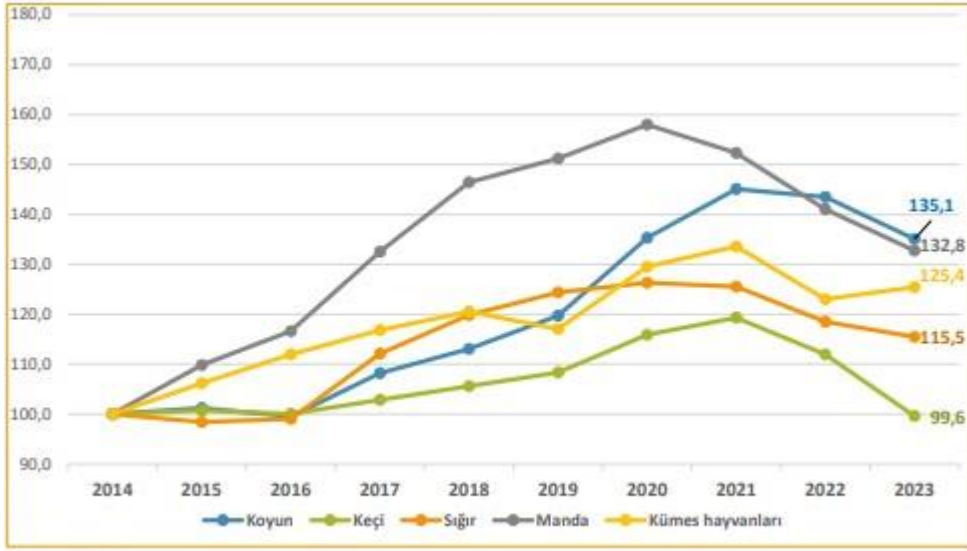
Kişi Başı Et Tüketimleri 2023 Yılı (kg/kişi)					
Ülke	Sığır Eti	Domuz Eti	Kanatlı Eti	Koyun Eti	Toplam
ABD	25,2	21,7	35,7	0,4	83,0
Avustralya	15,6	20,5	30,3	6,4	72,9
Arjantin	30,8	11,7	27,7	0,7	70,9
İsrail	25,8	0,8	42,5	1,3	70,4
Brezilya	18,1	17,2	30,1	0,7	66,0
Şili	19,9	17,6	24,3	0,3	62,0
Kanada	17,0	15,2	24,3	0,7	57,2
AB-28	9,8	29,9	15,9	1,0	56,6
Güney Kore	12,1	29,2	13,7	0,3	55,3
Yeni Zelanda	9,0	16,9	25,2	2,0	53,0
Rusya	8,2	21,2	18,7	1,0	49,1
Vietnam	5,4	30,0	10,6	0,2	46,2
Meksika	8,2	14,3	22,5	0,5	45,5
Çin	4,8	28,0	9,9	2,5	45,3
İsviçre	13,2	19,4	8,9	1,0	42,5
Güney Afrika	11,1	4,2	23,0	1,8	40,1
Japonya	6,8	15,4	12,6	0,1	34,9
Suudi Arabistan	4,1	0,3	23,4	3,5	31,3
Ukrayna	4,4	11,3	13,5	0,0	29,3
Dünya	5,9	11,1	10,2	1,3	28,5
İran	4,8	0,0	14,9	2,6	22,3
Filipinler	2,3	9,4	9,4	0,2	21,4
Mısır	6,1	0,0	8,5	0,4	14,9
Pakistan	6,8	0,0	5,0	2,2	14,0
Tayland	1,2	6,4	5,1	0,0	12,7
Endonezya	1,7	0,8	8,0	0,3	10,8
Hindistan	0,4	0,1	1,2	0,3	2,0

Kaynak: OECD-FAO

TÜRKİYE'DE ET SEKTÖRÜ

2.1 Hayvan Varlığı

Türkiye hayvan varlığındaki değişimi görmek için 2014 yılı baz alınarak yapılan endeks hesaplamasına göre en büyük artış %35 ile koyun varlığında gerçekleşmiştir. Koyun varlığını %32 ile manda, %25 ile kümes hayvanları, %15 ile sığır varlığı izlemiştir. Keçi varlığı %0,4 oranında azalmıştır.

Kaynak: TÜİK

Büyükbaş hayvan varlığı 2019-2023 döneminde %7 oranında azalışla 16,5 milyon baş, küçükbaş hayvan varlığı %3 azalışla 52 milyon baş olmuştur. Söz konusu dönemde koyun varlığı %13 oranında artmıştır. Sığır varlığı %7, manda varlığı %12 ve keçi varlığı ise %8 oranında azalmıştır.

TÜİK verilerine göre, 2023 yılında bir önceki yıla göre büyükbaş hayvan varlığı %2,5 oranında küçükbaş hayvan varlığı ise %6,9 oranında azalmıştır. Sığır sayısı 16 milyon 420 bin, manda sayısı 161 bin, koyun sayısı 42 milyon, keçi sayısı 10 milyon 300 bin başın üzerine çıkmıştır.

2.1.1 Tür ve Irklara Göre Değişim

Irklara göre büyükbaş hayvan sayısındaki değişim için 2014 yılı baz alınarak yapılan endeks hesaplamasına göre; 2014-2023 döneminde kültür ırkı sığır varlığı %30, kültür melezi sığır varlığı %20 artış gösterirken, yerli sığır ırkı %47 azalmıştır (Grafik 16). 2023 yılında bir önceki yıla göre; kültür sığır ırkı varlığı %2,7; yerli sığır ırkı %15 ve kültür melezi ırkı sığır varlığı %0,3 oranında azalmıştır.

			Baş	2019	2020	2021	2022	2023
HAYVAN SAYILARI	Büyükbaş	Sığır	Kültür	8.559.855	8.838.498	8.824.784	8.295.825	8.070.159
			Değişim %	1,67	3,26	-0,16	-5,99	-2,72
			Kültür Melezi	7.554.625	7.594.127	7.641.100	7.324.866	7.303.667
			Değişim %	7,46	0,52	0,62	-4,14	-0,29
			Yerli	1.573.659	1.532.857	1.384.659	1.231.265	1.047.430
			Değişim %	-1,21	-2,59	-9,67	-11,08	-14,93
		Sığır Toplam		17.688.139	17.965.482	17.850.543	16.851.956	16.421.256
		Manda		184.192	192.489	185.574	171.835	161.749
			Değişim %	3,25	4,50	-3,59	-7,40	-5,87
	Büyükbaş Toplam			17.872.331	18.157.971	18.036.117	17.023.791	16.583.005
			Değişim %	3,78	1,60	-0,67	-5,61	-2,59
	Küçükbaş	Koyun	Yerli	34.199.467	38.579.748	41.182.899	40.728.954	38.208.635
			Değişim %	5,19	12,81	6,75	-1,10	-6,19
			Merinos	3.076.583	3.547.033	3.994.791	3.958.934	3.851.835
			Değişim %	14,73	15,29	12,62	-0,90	-2,71
		Keçi	Koyun Toplam	37.276.050	42.126.781	45.177.690	44.687.888	42.060.470
			Kıl	10.964.374	11.698.825	12.051.957	11.320.208	10.092.756
			Değişim %	2,48	6,70	3,02	-6,07	-10,84
			Tiftik	241.055	287.020	289.557	257.654	210.184
			Değişim %	7,67	19,07	0,88	-11,02	-18,42
	Küçükbaş Toplam	Keçi toplam		11.205.429	11.985.845	12.341.514	11.577.862	10.302.940
	Kanath	Et tavuğu		221.841.860	258.046.340	270.393.122	251.289.799	254.147.577
			Değişim %	-3,34	16,32	4,78	-7,07	1,14
		Yumurta Tavuğu		120.725.299	121.302.869	121.000.775	109.806.327	114.476.843
			Değişim %	-2,68	0,48	-0,25	-9,25	4,25
		Hindi		4.541.102	4.797.793	4.703.797	3.669.726	3.378.790
			Değişim %	12,31	5,65	-1,96	-21,98	-7,93
		Kanath Toplam		347.108.261	384.147.002	396.097.694	364.765.852	372.003.210
			Değişim %	-2,94	10,67	3,11	-7,91	1,98

Kaynak: TÜİK

İrklara göre küçükbaş hayvan sayısındaki değişimi görmek için 2014 yılı baz alınarak yapılan endeks hesaplamasına göre; 2014-2023 döneminde; merinos koyun varlığında %83 artış görülürken yerli koyun ırkında artış sadece %32 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 17). Tiftik keçisi varlığı %18 artarken kıl keçisi sayısı %0,7 oranında azalmıştır. 2023 yılı koyun varlığının %91'i yerli, %9'u merinos; keçi varlığının %98'i kıl keçisi, %2'si tiftik keçisidir. 2023 yılında bir önceki yıla göre; merinos koyun varlığı %2,7; yerli koyun varlığı %6,2 oranında azalmıştır. Kıl keçisi varlığı %116; tiftik keçisi varlığı ise %11 oranında azalmıştır.

2.1.2 Kesilen Hayvan Sayısı

Ortalama karkas ağırlığı 2019-2023 döneminde sığırdan %5 artarak 287,5 kilograma, koyunda

%2,9'luk artışla 22,4 kilografa çıkmıştır.

Kesilen hayvan sayısı 2023 yılında bir önceki yıla göre sığır için %6'lık artışla 5 milyon 811 bin, manda için %11,7 artışla 69 bin, koyun için %18 artışla 25 milyon 437 bin, keçi için %10,5 artışla 6 milyon 753 bin baş olarak gerçekleşmiştir.

			2019	2020	2021	2022	2023
HAYVAN SAYILARI	Büyükbaş	Baş	17.872.331	18.157.971	18.036.117	17.023.791	16.583.005
		Baş Değişimi (%)	3,8	1,6	-0,7	-5,6	-2,6
	Küçükbaş	Baş	48.481.479	54.112.626	57.519.204	56.265.750	52.363.410
		Baş Değişimi (%)	5,1	11,6	6,3	-2,2	-6,9
KESİLEN HAYVAN SAYILARI	Sığır	Baş	4.856.517	4.812.902	5.134.441	5.480.489	5.811.698
		Değişim (%)	0,2	-0,9	6,7	6,7	6,0
		Hayvan Varlığı /Kesim Sayısı (%)	27,5	26,8	28,8	32,5	35,4
		Ortalama Karkas Ağırlığı (kg)	273,9	278,7	284,5	287,0	287,5
	Manda	Baş	35.695	40.929	51.925	62.285	69.597
		Değişim (%)	10,2	14,7	26,9	20,0	11,7
		Hayvan Varlığı /Kesim Sayısı (%)	19,38	21,26	27,98	36,25	43,03
		Ortalama Karkas Ağırlığı (kg)	200,3	205,8	208,6	218,1	221,1
	Koyun	Baş	14.546.576	15.801.021	17.125.163	21.563.828	25.437.813
		Değişim (%)	2,9	8,6	8,4	25,9	18,0
		Hayvan Varlığı /Kesim Sayısı (%)	39,0	37,5	37,9	48,3	60,5
		Ortalama Karkas Ağırlığı (kg)	21,7	21,9	22,5	22,7	22,4
	Keçi	Baş	4.513.264	4.692.010	4.907.371	6.112.179	6.753.478
		Değişim (%)	2,8	4,0	4,6	24,6	10,5
		Hayvan Varlığı /Kesim Sayısı (%)	40,3	39,1	39,8	52,8	65,5
		Ortalama Karkas Ağırlığı (kg)	19,3	19,3	19,3	19,0	19,1
KANATLI HAYVAN SAYISI VE ET ÜRETİMİ	Tavuk	Kesilen hayvan sayısı	1.207.088.021	1.200.706.595	1.243.408.593	1.347.726.670	1.270.251.204
		Değişim (%)	-1,7	-0,5	3,6	8,4	-5,7
		Ortalama Karkas Ağırlığı (kg)	1,77	1,78	1,81	1,79	1,83
		Et Üretimi (ton)	2.138.451	2.136.263	2.245.770	2.417.995	2.328.791
	Hindi	Değişim (%)	-0,8	-0,1	5,1	7,7	-3,7
		Kesilen hayvan sayısı	6.188.060	6.063.967	5.170.017	5.593.282	4.680.249
		Değişim (%)	-8,7	-2,0	-14,7	8,2	-16,3
		Ortalama Karkas Ağırlığı (kg)	9,64	9,60	9,92	9,59	10,17
		Et Üretimi (ton)	59.640	58.212	51.301	53.646	47.575
		Değişim (%)	-14,2	-2,4	-11,9	4,6	-11,3

Kaynak: TÜİK

2.2 Et Üretimi

2.2.1 Et Üretim Endeksi

Et üretiminde 2014 yılı baz alınarak hesaplanan endekse göre en yüksek artış, %207 ile manda eti üretiminde yaşanmıştır. Koyun eti üretimi %138 artış ile ikinci sırada yer almıştır. Sığır eti üretimi %105, keçi eti üretimi %102, kanatlı eti üretimi %22 ve balık üretimi %60 (2022 yılı) artmıştır.

Son beş yıllık (2019-2023) dönemde et üretim endeksi sığır eti %25, koyun eti %80, keçi eti %48, manda eti %115, kanatlı eti üretimi ise %8 oranında artmıştır.

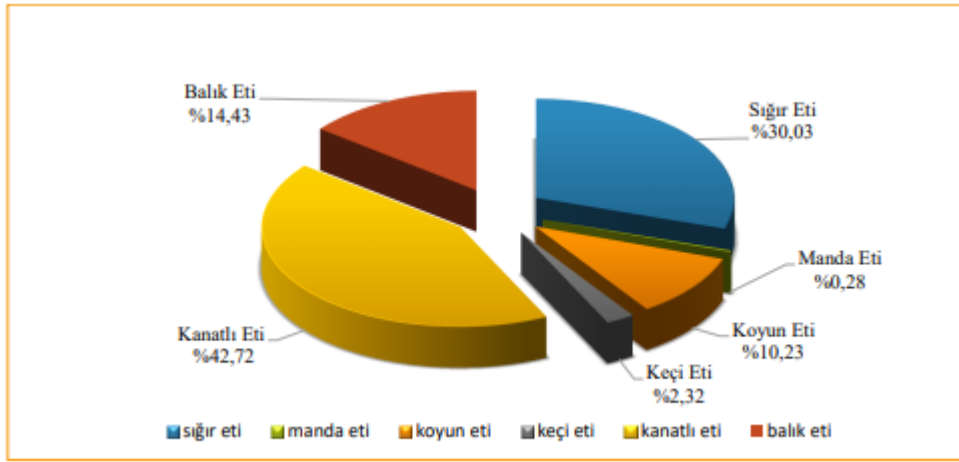
2.2.2 Et Üretiminin Türlere Göre Dağılımı

Toplam et üretiminde 2023 yılında kırmızı etin payı %42,9, kanatlı etinin payı %42,7, balık etinin payı (2022 yılı) %14,4'dür. Kırmızı et üretimi 2 milyon 384 bin ton ile bir önceki yıla göre %8,8 artmıştır.

Büyükbaş eti üretimi %6,3 artarak 1 milyon 686 bin ton, küçükbaş eti üretimi %15,3 artarak 698 bin ton

olmuştur. Kırmızı et üretiminde küçükbaş etinin payı %29,2 olmuştur (Grafik 19).

Sığır eti üretimi 2023 yılında %6,2 artarak 1 milyon 670 bin ton, manda eti üretimi %13,3 artarak 15 bin ton, koyun eti üretimi %16,3 artarak 569 bin ton, keçi eti üretimi %11,3 artarak 128 bin ton olarak gerçekleşmiştir.

Kaynak: TÜİK

2.4 Dış Ticaret (TÜİK-Özel Dış Ticaret Verileri)

2.4.1 Canlı Hayvan İthalatı

2023 yılı canlı büyükbaş ve küçükbaş hayvan ithalatına dair veriler Tablo 21'de yer almaktadır.

CANLI İTHALAT		Büyükbaş			Toplam Büyükbaş	Küçükbaş		Toplam Küçükbaş	Genel Toplam
		Besilik	Damızlık	Kasaplık		Damızlık	Damızlık Olmayan		
2023	Miktar (kg)	186.100.876	46.275.810	39.587.279	271.963.965	293.684	2.193.370	2.487.054	274.451.019
	Miktar (baş)	650.481	92.763	74.773	818.017	5.359	48.033	53.392	871.409
	\$	771.793.835	256.177.547	135.395.959	1.163.367.341	1.484.175	3.900.449	5.384.624	1.168.751.965

Kaynak: TÜİK

2.4.2 Canlı Hayvan İhracatı

Canlı büyükbaş hayvan ihracatımız 2023 yılında 2.001 baş olarak gerçekleşmiştir. Büyükbaş hayvan ihracatının tamamına yakını damızlık hayvandır. İhracatımızın tamamı Azerbaycan'a yapılmıştır.

CANLI İHRACAT		Büyükbaş		Toplam Büyükbaş	Küçükbaş		Toplam Küçükbaş	Genel Toplam
		Damızlık	Kasaplık		Damızlık	Damızlık Olmayan		
2023	Miktar (kg)	930.940	11	930.951	34.993	2.006.511	2.041.504	2.972.455
	Miktar (baş)	2.000	1	2.001	620	43.796	44.416	46.417
	\$	6.125.000	17	6.125.017	346.000	4.461.585	4.807.585	10.932.602

Kaynak: TÜİK

Canlı küçükbaş ihracatımızın tamamına yakını damızlık olmayan hayvanlardan oluşmakta olup bu ihracatın %98'i Kuveyt ve Katar'a yapılmıştır

2023 Yılı Türkiye Canlı Küçükbaş İhracatı-Baş			
Ülke	Damızlık	Damızlık Olmayan	Toplam
Kuveyt		31.653	31.653
Katar		11.270	11.270
Irak		873	873
Azerbaycan	620		620
Genel Toplam	620	43.796	44.416

Kaynak: TÜİK

2.4.3 İşlenmemiş Kırmızı Et İthalatı

İşlenmemiş toplam kırmızı et ithalatı 37 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Büyükbaş hayvan eti ithalatı 2023 yılında 36.546 ton, küçükbaş hayvan eti ithalatımız 520 ton olarak gerçekleştirilmiştir.

İşlenmemiş kırmızı et ithalatımızın %90'ı Polonya ve Fransa'dan yapılmıştır.

KIRMIZI ET İTHALATI		Büyükbaş			Toplam Büyükbaş	Küçükbaş			Toplam Küçükbaş	Genel Toplam
		Karkas	Kemikli	Kemiksiz		Karkas	Kemikli	Kemiksiz		
2023	Miktar (kg)		31.470.875	5.075.917	36.546.792	16.332	162.792	340.948	520.072	37.066.864
	\$		191.474.890	44.573.872	236.048.762	120.929	3.054.571	4.029.550	7.205.050	243.253.812

Kaynak: TÜİK

2.4.4 İşlenmemiş Kırmızı Et İhracatı

İşlenmemiş toplam kırmızı et ihracatı 2023 yılı içerisinde 2.089 ton olarak gerçekleşmiştir.

KIRMIZI ET İHRACATI		Büyükbaş			Toplam Büyükbaş	Küçükbaş			Toplam Küçükbaş	Genel Toplam
		Karkas	Kemikli	Kemiksiz		Karkas	Kemikli	Kemiksiz		
2023	Miktar (kg)	1	54.754	1.645.314	1.700.069	10.354	129.267	250.280	389.901	2.089.970
	\$	77	305.304	16.469.196	16.774.577	73.698	2.335.624	2.940.894	5.350.216	22.124.793

Kaynak: TÜİK

2.4.5 İşlenmemiş Kanatlı Eti İhracatı

Toplam kanatlı eti ihracatımız 2023 yılında miktar olarak %22,3 oranında azalmıştır. Tavuk eti ihracatı %22, hindi eti ihracatı %27 oranında azalmıştır.

Kanatlı eti ihracatında en büyük pazar Ortadoğu ülkeleri olup 2023 yılı ihracatının %62'si Irak'a yapılmıştır.

Kanatlı Eti İhracatı		Tavuk	Hindi	Ördek	Kaz	Beç Tavuğu	Genel Toplam
2023	Miktar (kg)	366.957.099	5.330.616	51.099	48	486.304	372.825.166
	\$	586.233.129	15.110.138	239.568	137	863.904	602.446.876

Kaynak: TÜİK

ARTVİN HAYVAN VARLIĞI İSTATİSTİKLERİ

			2021	2022	2023	
			Baş/Adet	Baş/Adet	Baş/Adet	
Büyükbaş	Manda	Manda	190	33	26	
	Sığır	Kültür	18.530	16.508	17.944	
		Melez	39.631	30.402	30.631	
		Yerli (Sığır)	7.151	5.748	5.283	
Küçükbaş	Keçi	Kıl	19.483	18.949	17.556	
		Tiftik	0	0	0	
	Koyun	Merinos	682	808	196	
		Yerli (Koyun)	159.764	215.062	211.756	
Kanatlı			Hindi	54	41	48
			Kaz	343	310	273
			Ördek	177	161	145
			Tavuk Et	0	0	0
			Tavuk Yumurta	21.875	19.822	16.319
Arı Kovanı			107.257	108.870	116.913	

Kaynak: TÜİK